

4 råd til Øystein Olsen

Gjør Norges Bank mer selvstendig! Skill ut oljefondet! Realøkonomi og finans henger sammen. Moderniser sentralbanken. Professor Kai Leitemo ved Handelshøyskolen BI utfordrer påtroppende sentralbanksjef Øystein Olsen.

Tekst: Professor Kai Leitemo, Institutt for samfunnsøkonomi ved Handelshøyskolen BI

Først og fremst gratulerer som ny sentralbanksjef fra nyttår! Jeg tror at regjeringen gjorde et godt valg ved å velge deg. Du er svært kompetent. Dine personlige egenskaper er også vel kjent – du skaper gode vibrasjoner rundt deg. Det skaper tillit og trygghet. Fortsett med det i din nye rolle. Jeg tror du vil gjøre Norges Bank og norsk pengepolitikk godt.

Her har jeg fire utfordringer til deg:

For det første står det gamle paradigmet om separasjon mellom realøkonomien og det finansielle systemet for fall. Det sa at renten burde settes kun med hensyn til realøkonomi og nominell utvikling, og uavhengig av utviklingen i de finansielle markedene. Dette var i beste fall en gal tilnærming til god pengepolitikk, i verste fall ble den hovedgrunnen til krisen i de finansielle markedene i 2008-2009. Da ble utviklingen i formuespriser som boligpriser vektlagt svært lavt i rentesettingen, noe som gjorde at store ubalanser mellom lånebeløp og realverdier oppsto. De to delene av økonomien påvirker hverandre gjensidig. Disse sammenhengene bør det tas hensyn til ved fastsettelsen av renten i fremtiden, nasjonalt som internasjonalt. Det er minst like mye velferdstap i en finanskrisen som det er å ha inflasjonen overstigende inflasjonsmålet.

Dette har implikasjoner også for den interne organiseringen av banken. Det virker unaturlig å dele inn banken i divisjon for pengepolitikk og divisjon for finansiell stabilitet. Begge bør nå være pengepolitikk og integrere de to hensynene. Dette gir én bank i banken.

For det andre. Ta farvel med oljefondet. Det tilhører ikke en sentralbanks kjerneoppgaver, og bør separeres ut og evalueres på egne premisser. Da blir det lettere å konkludere med at en indekxnær forvaltning vil spare landet for milliarder av kroner. Selv om den nåværende regjeringen ikke er villig til å innse dette, kan dette endres i 2013. Da kan man tillate seg å se på tingene med nye øyne. Konkurransen og kostnadseffektivitet blir da trolig viktigere begreper.

For det tredje. Fullfør overgangen fra at Norges Bank er en gammeltype organisasjon basert på hierarkiske og forvaltningsmessige prinsipper, til en bank med forskningsbasert beslutningstaking. Det krever at du benytter din evne til å skape trygghet slik at kreativiteten og nyskapningen kan spire. Velg sjefer som har glede ved å bringe folk videre, og som ikke blir truet av nyskapning. Velg fagfolk som er genuint interessert i økonomi. Du har selv ledet en høyst forskningsbasert institusjon hvor forskningen står sentralt i arbeidet. Ta med deg dine erfaringer herfra.

For det fjerde. Ta initiativ til at banken kan bli mer selvstendig. Med mer selvstendighet kommer det fulle ansvaret for utøvelsen av pengepolitikken, noe som forplikter. Det krever åpenhet rundt beslutningene, referat fra diskusjonene i hovedstyret og trolig en diskusjon rundt funksjonen til bankens representantskap. Åpenhet gjør kritikk mulig, og kritikk og forventning om mulig kritikk kan forbedre bankens utøvelse av politikken. Det at Hovedstyret har tilstrekkelig kompetanse, ser jeg som en selvfølge. Du behøver ikke å se lengre enn til våre naboland, Sverige og Storbritannia, for å få

ideer til reformer. Jeg tror og håper vi kommer til å se tilbake på ditt lederskap av banken som en tid hvor banken blir preget av vekst og faglig utvikling. Lykke til!